

Ringdeki Genç Boksörler Hakkında Ebeveyn Görüşleri: Kazanımlar, Engeller, Endişeler ve Beklentiler

Parents' Views on Young Boxers in the Ring: Benefits, Obstacles, Concerns and Expectations

Ümmühan BULUT^a, İhsan SARI^a

^aSakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Sakarya, Türkiye

Bu araştırma, Ümmühan Bulut'un 2021 yılında Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde hazırladığı "Genç Boksörlerin Ebeveynlerinin Çocuklarının Spora Katılımı Hakkındaki Düşünceleri" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÖZET Amaç: Bu araştırmanın amacı, genç sporcuların boks deneyimleri ile ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesidir. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırma grubunu, çocukları aktif olarak boks yapan sekiz ebeveyn oluşturmaktadır. Ebeveynler ile bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiş ve görüşmeler, ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Sonrasında ses kayıtları, bire bir Microsoft Word programında yazıya dökülmüştür. Veriler, NVIVO 11 Professional programında içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Analizler sonucunda toplam 7 tema elde edilmiştir. Bunlar; "sporcuların boks başlama nedenleri", "boksun faydaları", "boks katılımı ve sürdürmeyi artıran faktörler", "ebeveynin beklentileri", "ebeveynin endişeleri", "boks katılımı ve sürdürmeyi engelleyen faktörler" ve "ebeveynin önerileri"dir. Boksun bilişsel, sağlık, fiziksel görünüş ve psikososyal alanlarda birçok faydası olduğu ifade edilmiştir. Öte yandan ebeveynler maddiyat, spor yaralanması ve sporunun hakkının yenmesi gibi konularda endişelerinin olduğunu ifade ederken; bu gibi hususların, sporcuların boks bırakmasına yol açtığını da belirtmişlerdir. Ayrıca olumsuz ebeveyn davranışları ve olumsuz antrenman ortamı gibi faktörler de sporcuların boks katılımını engelleyen hususlar olarak ifade edilmiştir. Çocuklarının boks yapmasına yönelik ebeveyn beklentileri ise çocukların sportif başarı kazanmaları, kötü alışkanlıklardan uzak durmaları, ahlaklı olmaları ve çevrelerine katkı sağlamalarıdır. Son olarak katılımcılar, daha bilinçli boks antrenörleriyle çalışılması, adil bir boks ortamının oluşturulması, spor hekimliğine ve boks yapan kız çocuklarına önem verilmesi ve boks daha çok ilgi gösterilmesi yönünde önerilerde bulunmuşlardır. **Sonuç:** Bu araştırma, boksörlerin ebeveynlerinin görüşlerini derinlemesine ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlar; spor federasyonu yetkilileri, spor yöneticileri, antrenörler ve spor psikologları tarafından değerlendirilerek gerekli uygulamalar yapılabilir. Böylece boks yapan tüm bireylerin, olumlu spor deneyimi yaşamaları sağlanabilir.

ABSTRACT Objective: The aim of this research was to examine parents' opinions about their children's boxing experience. **Material and Methods:** The research group consisted of eight parents whose children were active boxers. Individual interviews were conducted with the parents and the interviews were recorded with a voice recorder. Afterwards, the recordings were transcribed verbatim in Microsoft Word software. The data were analysed using content analysis in NVIVO 11 Professional Software. **Results:** As a result of the analysis, a total of 7 themes were obtained. These were; "reasons for athletes to start boxing", "benefits of boxing", "factors that increase boxing participation and maintenance", "parent's expectations", "parent's concerns", "factors that prevent boxing participation and maintenance", and "parent's recommendations". It has been stated that boxing has many benefits in cognitive, health-related, appearance-related and psycho-social areas. On the other hand, parents stated that they were worried about financial issues, sports injuries and the athlete's rights were violated, and that such issues caused the athletes to quit boxing. In addition, factors such as negative parental behaviours and negative training environment were also expressed as factors that prevent athletes from participating in boxing. Parents' expected their children to have sportive success, stay away from bad habits, have moral values and contribute to the people around them. Finally, the participants suggested that the number of more conscious boxing coaches should be risen, a fair boxing environment should be created, and more importance should be given to sports medicine and female boxers. **Conclusion:** This research reveals the boxers' parents' in-depth views. The results should be evaluated by the officials of sport federations, sports managers, sport coaches and sports psychologists and also necessary measures can be taken accordingly. By this way, it can be ensured that all individuals involved in boxing have positive sports experiences.

Anahtar Kelimeler: Boks; anne; baba; antrenör; spora katılım; spor

Keywords: Boxing; mother; father; coach; sport participation; sport

Correspondence: İhsan SARI
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Sakarya, Türkiye
E-mail: sarihsan@yahoo.com



Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences.

Received: 26 Apr 2021

Received in revised form: 01 Jul 2021

Accepted: 31 Aug 2021

Available online: 13 Sep 2021

2146-8885 / Copyright © 2022 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Ebeveynler, çeşitli nedenler ile çocuklarının spora katılmasına yönelik olumlu ya da olumsuz tutum geliştirirler. Örneğin bazı ebeveynler, çocuklarının spora katılımı neticesinde onların duygusal, sosyal ve bilişsel yönden birçok kazanım sağlamasını bekler.¹ Çocuklarının spora katılımı ile çeşitli kazanımlar elde edeceklerini düşünen ebeveynler, çocuklarının spor yapmasına olumlu yaklaşabilirler. Öte yandan bazı ebeveynlerin bu konuda çeşitli endişeleri de bulunmaktadır. Örneğin yoğun antrenmanlar nedeni ile çocuklarının okulda başarısız olma ihtimali ebeveynleri endişelendirmektedir.² Boks antrenörlerine göre de sporcular, okul ve boks aynı anda götürebileceklerinden endişe duyarken; ebeveynler de çocuklarının okul başarısının düşmesinden tedirgin olmaktadır.³

Sporcuların ve ebeveynlerinin spora yönelik tutumlarını etkileyen bir diğer unsur toplumsal cinsiyettir. Bireyler, toplumsal cinsiyet rolleri nedeni ile kadın ve erkeğe farklı roller ve statüler yüklemektedirler.⁴ Örneğin bazı spor branşları, erkeklere daha uygun olarak görülür. Bu ayrım nedeni ile kadınlar, bazı sporlarda eşitsizlikler yaşayabilmektedir.⁵ Boks sporunun da erkeklikle özdeşleştirildiği ve kadınların bu sporda var olma çabası içinde olduğu vurgulanmıştır.⁶ Yapılan başka bir araştırmaya göre ise ebeveynler, boksun kız çocuklarına uygun bir spor olup olmadığı sorgulamaktadır.³

Sporcuların ve ebeveynlerinin spora yönelik tutumlarını etkileyen bir diğer unsur da sporda ortaya çıkabilecek olan yaralanmalardır. Yapılan bazı araştırmalar, çeşitli spor branşlarındaki yaralanma ihtimalinin fazla olduğunu ve küçük yaşta sporcuların bu sporları yapmaması gerektiğini belirtmektedir.⁷⁻⁹ Ayrıca bazı araştırmalara göre boks şiddet içerdiği için Gençlik Olimpiyat Oyunları'nın ruhuna aykırıdır.¹⁰ Öte yandan boksta yaşanan yaralanma oranlarının, diğer mücadele sporlarındaki oranlar ile benzer olduğu ve bokstaki yaralanmaların genelde ciddi olmadığı da ifade edilmektedir.¹¹ Tüm bu bilgiler ışığında, boks sporundaki yaralanma ve şiddet ile ilgili olarak alan yazında farklı görüşler olduğu ifade edilebilir.

Kısaca bazı ebeveynler, çocuklarının spora katılımı neticesinde fiziksel, sosyal ve duygusal alanlarda çeşitli kazanımlar sağlayacaklarını düşünürken;

bazı ebeveynler ise spora katılım sonucu ortaya çıkabilecek birtakım olumsuzlukları düşünerek endişelenebilmektedirler.³ Sarı ve Bulut'un çalışmasında ifade edilen sporcu ebeveynlerinin endişeleri, boks antrenörlerinin görüşlerine dayanmaktadır.³ Bu nedenle çocuklarının boks deneyimi ile ilgili sporcu ebeveynlerinin görüşlerini, kendi perspektiflerinden, net bir şekilde ortaya koyarak; onların bu branştaki deneyimleri hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmak birçok konuya ışık tutacaktır. Bu araştırmadan elde edilecek bulgular neticesinde antrenörler, kulüp yöneticileri, spor federasyonu yetkilileri ve spor psikologları; spor alanındaki ebeveynler hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olacaklardır. Bu açıklamalar doğrultusunda bu araştırmanın amacı, genç sporcuların boks deneyimleri ile ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMA GRUBU

Bu araştırmanın çalışma grubu, aktif olarak boks yapan genç sporcuların ebeveynlerinden oluşmaktadır. Toplam 8 ebeveyn ile görüşme yapılmıştır (Tablo 1). Katılımcıların seçiminde maksimum çeşitlilik örneklemesi ve kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemesi kapsamında ebeveynlerin cinsiyeti, yaşı, çocuğunun boks deneyimi ve çocuğunun cinsiyeti gibi faktörlerin çeşitlilik göstermesi sağlanmıştır. Araştırma grubu, araştırmacıların en kolay ulaşabildiği sporcu ebeveynleri arasından seçilmiştir.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Görüşmelerde, "yarı yapılandırılmış görüşme formu" kullanılmıştır. Kullanılan görüşme formu, spor psikolojisi ve sporda aile konularında araştırma yapan, ayrıca nitel araştırma konusunda deneyimli 2 öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Öğretim üyelerinin yazılı olarak belirttiği öneriler doğrultusunda yazarlar tarafından gerekli düzenlemeleri yapılan görüşme formu son hâlini almıştır.

VERİLERİN TOPLANMASI

Veri toplamaya başlamadan önce Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulundan 9.5.2019 tarihli ve E.4032 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

TABLO 1: Ebeveynlerin ve boks yapan çocuklarının demografik özellikleri.

Ebeveynin takma ismi	Yaş	Cinsiyet	Eğitim	İş	Ebeveynin çocuğu		
					Boks deneyimi	Yaş	Cinsiyet
Tekin	33	Erkek	İOM	Kuaför	1 yıl	17	Kadın
Ali	51	Erkek	İOM	Şoför	4 yıl	18	Erkek
Eren	48	Erkek	İOM	Esnaf	6 yıl	17	Kadın
Selçuk	47	Erkek	LM	Antrenör	7 yıl	17	Erkek
Hazal	46	Kadın	İOT	Ev hanımı	3 yıl	17	Kadın
Ayşe	47	Kadın	İOT	Ev hanımı	2 yıl	17	Kadın
Ahmet	47	Erkek	ÜM	Şirket müdürü	1 yıl	17	Erkek
Fatih	48	Erkek	ÜM	Antrenör	6 yıl	18	Erkek

İOM: İlkokul mezunu; LM: Lise mezunu; ÜM: Üniversite mezunu; İOT: İlkokul terk.

Çalışmanın tüm aşamaları, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapılmıştır. Görüşmeler, ebeveynlerin kendilerini rahat hissedebileceği bir spor salonunun görüşme odasında yapılmıştır. Tüm görüşmeler, katılımcıların onayı alındıktan sonra ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

Tüm görüşmeler Word ortamında yazıya dökülerek NVIVO 11 Pro programına aktarılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır.

GÜVEN DUYULABİLİRLİK

Araştırmacı ve ark. tarafından ifade edilen güven duyulabilirliğin 4 ölçütü vardır.¹² Bunlar: İnanırcılık (credibility), aktarılabirlik (transferability), güvenilebilirlik (dependability) ve onaylanabilirliktir (confirmability). Güven duyulabilirliğin nitel araştırmadaki önemi detaylı olarak açıklanmıştır.¹³ Bu araştırma kapsamında güven duyulabilirliğin 4 ölçütü için yapılanlar aşağıda belirtilmiştir.

Uzun süreli irtibat kurma: Katılımcılar ile görüşmeleri gerçekleştiren birinci yazar, uluslararası başarıları olan bir boks antrenörüdür. Sporcular ve aileleri bire bir iletişim hâlinindedir ve onların deneyimlerini bilmektedir.

Çeşitleme: Araştırma grubunun belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Yani farklı özelliklerdeki ebeveynlerin araştırmaya katılımı sağlanmıştır. Ayrıca verilerin analizinde 2 araştırmacı da değerlendirme yapmıştır.

Araştırmacının öz geçmişi, nitelikleri ve deneyimleri: İki yazar da nitel araştırma konusunda deneyimlidir.

Kodlayıcılar arası güvenilirlik: Verilerin analizinde, 1 ve 2. araştırmacı fikir birliğine varana kadar istişare ederek, analizlere son hâlini vermiştir.

Önceki araştırma bulgularıyla karşılaştırma: Bu araştırmada elde edilen bulgular, önceki araştırmalar ışığında değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Aktarılabirlik: Toplumsal/davranışsal fenomenler, bağlam ile ilişkilidir ve bağlamda kendine has özellikler taşır.¹⁴ Bu nedenle nitel araştırmalarda, genellenebilirlik yerine aktarılabirlik ölçütü önerilmektedir.¹⁵ Bu çalışmadaki araştırma grubunun özellikleri, ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiş ve nasıl seçildikleri açıklanmıştır.

Güvenilebilirlik: Güvenilebilirlik için bulguların elde edildiği sürecin açık ve tekrarlanabilir olması gerekmektedir. Güvenilebilirliği sağlamak için bu araştırmada izlenen tüm basamaklar detaylı olarak açıklanmıştır.

Onaylanabilirlik: İki araştırmacının, verileri ayrı ayrı analiz etmesi ve karşılaştırma yapması onaylanabilirliğe bir kanıttır. Ayrıca katılımcılardan elde edilen ifadeler, hiç değiştirilmeden bulgular kısmında sunulmuştur.

BULGULAR

Analizler sonucunda toplam 7 tema elde edilmiştir. Bu temalar, Tablo 2’de görülmektedir. Bu temalara ilişkin bulgular aşağıda açıklanmıştır.

BOKSA BAŞLAMA NEDENLERİ

Ahlak gelişimi: “*Daha ahlaklı, kötü alışkanlıklardan uzak duran bir birey olması için boksa başlattım.*” (Selçuk).

Kavgadan uzak durma: Hazal şöyle ifade ediyor: “*...Biz de artık kavga etmesin, bu kız çocuğu hem de kaybolup gitmesin diye (boksa) verdik.*”

Kendini savunma: Ahmet ufakken kendisinin de spor yaptığını ve bu nedenle kimsenin ona kafa tutmadığını ifade ediyor: “*Mahallede çocuklardan korkmasın, kendini savunabilsin, o yüzden boksa yönlendirdim.*”

Kötü alışkanlıklardan uzak durma: Ebeveynler, çocuklarının boksa katıldıkları için kötü alışkanlıklardan uzak duracaklarını düşünmektedirler: “*Spor yapan insanın çevresi de sporcu olur ve kötü alışkanlıklara yönelmez.*” (Tekin).

Öz güven: Bireyler, boksun öz güven geliştirdiğini belirtmektedirler: “*Bu branşın en güzel özelliği bence çocuklara öz güven veriyor. Bu bile başlamak için bir sebep bence.*” (Hazal).

Sağlıklı olma: Ebeveynler, çocuklarının sağlığına katkı sağladığı için boksa başlattıklarını vurgulamıştır: “*Daha sağlıklı, daha terbiyeli ve daha ahlaklı yetişmesi için bir argüman olarak gördüm ve ona yönlendirdim.*” (Ali).

Sosyalleşme: Çocukların sosyalleşmesi, bu spora başlamanın bir diğer gerekçesi olarak belirtilmiştir. “*Çocuğum zamane çocukları gibi bilgisayar tablet telefonla daha çok haşır neşir olan bir çocuğu ve bunun önüne geçmek istedim.*” (Ahmet).

BOKSUN FAYDALARI

Eğitim: Sporunun boks sayesinde üniversiteye daha kolay girdikleri belirtilmiştir: “*Evet, öğretmenlik okuyor tabii benim kızım, millî sporcu oldu, ilk sırada ataması yapıldı, okuyor kızım...*” (Eren).

TABLO 2: Ebeveynlerin görüşlerine yönelik bulgular.

1. Sporcuların boksa başlama nedenleri
<ul style="list-style-type: none"> Ahlak gelişimi Kavgadan uzak durma Kendini savunma Kötü alışkanlıklardan uzak durma Öz güven Sağlıklı olma Sosyalleşme
2. Boksun faydaları
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim Bilişsel fonksiyon Saygınlık Ahlak Disiplin Fiziki görünüş Kararlılık Kendini kontrol etme Millî sporculuk Öz güven Sağlık Sosyalleşme
3. Boksa katılımı ve sürdürmeyi sağlayan faktörler
<ul style="list-style-type: none"> Aile desteği Antrenör davranışı Çevresinden takdir görme Diğer sporcuların davranışları Takımındaki iyi sporcular
4. Ebeveynin beklentileri
<ul style="list-style-type: none"> Çevresine katkı Kötü alışkanlıklardan uzak durma Daha ahlaklı olma Sportif başarı
5. Ebeveynin endişeleri
<ul style="list-style-type: none"> Maddi endişe Sporcunun hakkının yenmesi Hak ettiğini alamama Spor yaralanması
6. Boksa katılımı ve sürdürmeyi engelleyen faktörler
<ul style="list-style-type: none"> Sporcunun ebeveyni Hakkının yendiğini düşünme Olumsuz antrenman ortamı Ekonomik durum Spor yaralanması
7. Ebeveynin önerileri
<ul style="list-style-type: none"> Sporcunun gelişiminin desteklenmesi Bilinçli antrenörlerle çalışılması Boks sporuna önem verilmesi Maddi destek sağlanması Spor hekimliğine önem verilmesi Adil spor ortamı Kız çocuklarına destek

Bilişsel fonksiyon: Çocukların boks sayesinde sorunlarına daha pratik çözümler bulduğu ve daha zeki oldukları ifade edilmiştir. Ayşe bu durumu şöyle belirtiyor: “*Zekâ sporu dedim ya hep daha fazla zekâsını kullanıyor.*”

Saygınlık: Boks katılımlarında çocukların saygınlık kazandığı ifade edilmiştir: “*Spor yaptıkları süre içerisinde, maçlara gidip geldikleri zaman görüyorum. Yani toplumdaki yerlerini bir üst kademeye çıkardıklarını düşünüyorum.*” (Fatih).

Ahlak: Çocukların boksa başladıktan sonra daha ahlaklı oldukları ifade edilmiştir: “*Şu anda gerçekten terbiyeli ahlaklı bir çocuk oldu ve bu konuda çok memnunum.*” (Ahmet).

Disiplin: Boksun disiplinli bir spor olduğunu ve bunun çocukları etkilediği belirtilmiştir: “*Bu sporun vermiş olduğu disiplin sayesinde çok kaliteli bir sporcu da olacak...*” (Fatih).

Fiziki görünüş: Boks katılımlarıyla birlikte çocukların fiziki görünüşlerinin daha iyi olduğu belirtilmiştir. Ayşe’de bu durumu vurguluyor: “*Çok güzel bir fiziği var, çok gelişti.*”

Kararlılık: Sporunun boksa başladıktan sonra daha kararlı olduğu belirtilmiştir. “*...ama daha inancılı, daha kararlı bir kız oldu.*” (Ayşe).

Kendini kontrol etme: Sporunun boksa başladıktan sonra daha sakin bir birey olduğu ifade edilmiştir. “*Tabii ki eskiye nazaran... Tabiri caizse dizginlenmiş durumda.*” (Ahmet).

Millî sporculuk: Boks sayesinde millîlik kazanımları olmuştur. “*Kızım milli sporcu oldu, en büyük faydalarından biri bu.*” (Eren).

Öz güven: Çocukların öz güvenlerinin arttığı belirtilmiştir. “*Öz güven olarak da çok büyük bir katkısı vardır. Boks başladıktan sonra öz güvenli büyüdü.*” (Selçuk).

Sağlık: Boksun sağlığa faydalı bir spor olduğu belirtilmiştir. “*Bir spor ve bunun yanında sağlık açısından da gerçekten faydalı bir spor diye düşünüyorum.*” (Ahmet).

Sosyalleşme: “*Spor yaptıkları süre içerisinde, maçlara gidip geldikleri zaman görüyorum ki Türkiye’nin her tarafında arkadaş çevresi edinebiliyorlar.*” (Fatih).

SPORCUNUN BOKSA KATILMASINI VE SÜRDÜRMEİNİ SAĞLAYAN FAKTÖRLER

Aile desteği: Aile faktörünün, çocuğun spora devam etmesinde önemli olduğu belirtilmiştir. “*Bir de aile olarak biz çok destek verdik. Eğer çocuğa destek verilirse çocuk bırakacak olursa bile bırakmazlar bence.*” (Hazal).

Antrenör davranışı: Çocukların boksu sürdürmelerinde antrenör davranışlarının önemli olduğu belirtilmiştir. “*Antrenörü çok iyi ve onu (çocuğunu kastediyor) sahiplendi, bu da ona ayrı bir güven verdi ve kendini iyi hissetti. Bu nedenle çocuğum da boksa devam etti.*” (Hazal).

Çevresinden takdir görme: Sporunun çevresinden takdir görmesi de onu motive eden ve boksa katılımını sürdürmesini sağlayan bir unsur olarak belirtilmiştir. “*Çevresinden de takdir topladığı için bu spor ile uğraştı, daha ilerletti yani.*” (Ali).

Diğer sporcuların davranışları: Diğer sporcuların davranışlarının ve takımında oluşan ortamın önemli olduğu belirtilmiştir. “*...Buradaki sıcak ortam arkadaş çevresi... Burada bulunan sıcak ortam çok etkili...*” (Ali).

Takımındaki iyi sporcular: Ahmet bu durumu açıklıyor: “*Mesela şu anda antrenman yaptığı salonda çok iyi sporcular var, onlara bakarak özeniyor ve imreniyor. Onlar gibi olmaya çalışıyor... Kendini daha fazla geliştirmek için çok çabılıyor.*” (Ahmet).

EBEVEYN BEKLENTİLERİ

Çevreye katkı: Ebeveynler, çocuklarının büyüdükları zaman diğer çocuklara yardım etmelerini istemektedir. “*Kardeşlerine yardımcı olsun, onların elinden tutsun, kendisi gibi gariban çocuklara yardım etsin, bana yeter artık.*” (Hazal).

Kötü alışkanlıklardan uzak durma: “*Benim en büyük beklentim çocuğumun düzgün ahlaklı ve kötü alışkanlıkları olmayan bir birey olması.*” (Selçuk).

Daha ahlaklı olma: “*Benim en büyük beklentim odur ve ahlaklı terbiyeli bir kız olsun, önceliğim o.*” (Hazal).

Sportif başarı: “*Olimpiyata gidip orada madalya alsın, en büyük beklentim.*” (Ayşe).

EBEVEYNİN ENDİŞELERİ

Maddi endişe: Aileler, maddi sıkıntı nedeni ile çocuklarını müsabakaya gönderirken bile sıkıntı çektiklerini ifade etmişlerdir. Hazal maddiyat kaynaklı endişelerini açıklıyor: “*Maddi olarak çok endişelerim var. Çünkü çoğu şeyi biz karşıladık ve boksa çok destek yok ya.*”

Sporcunun hakkının yenmesi: Katılımcılar, çocuklarının haklarının yenildiğini ifade etmişlerdir. Eren belirtiyor: “*Görüyoruz spora gidince... Çocukların hakkı yeniyor. Hakemler tarafından, federasyon tarafından...*”

Hak ettiğini alamama: Verdikleri emek neticesinde sporcuların hak ettiği değeri göremediği ifade edilmiştir. “*Türk boksunu olsun, tüm sporcularımız olsun, bu ülkede spor ile uğraşanlar hak ettikleri yere gelemiyorlar.*” (Eren).

Sporcunun yaralanması: Ebeveynler, boks yaparken çocukların çeşitli şekilde yaralanmalarından endişelendiklerini belirtmişlerdir. “*Sadece bir tek endişem var, sakatlık olmasın yeter.*” (Tekin).

SPORCUNUN BOKSA KATILMASINI VE SÜRDÜRMEİNİ ENGELLEYEN FAKTÖRLER

Sporcunun ebeveyni: Selçuk, çocuğunun spora katılımı konusunda eşinin olumsuz yaklaştığını belirtmektedir: “*Annesi tabii engellemeye çalıştı.*” (Selçuk).

Hakkının yendiğini düşünme: Aileler çocuklarının hakkının yenmesi nedeni ile çocukların bokstan uzaklaştıklarını ifade etmişlerdir. “*Bir kere de bir maçında çok önde götürdüğü bir maçı... Puanlamaya kaldı. Onda da karşı tarafa verilince bayağı morali bozuldu, bir daha boks yapmayacağını söyledi.*” (Tekin).

Olumsuz antrenman ortamı: Antrenman yapılan ortamın olumsuz olmasının, sporcunun boksa katılımını engelleyeceği ifade edilmiştir. “*Sporcuyu engelleyen bir çevre... Gerçekten doğru yerde, doğru zamanda ve doğru kişilerle çalışırsa o kişi ilerler. Ama onun haricinde olan her şekilde (sporcu) geriye doğru gider.*” (Fatih).

Ekonomik durum: Çocukların spora devam etmesinde veya etmemesinde ekonomik durumun

önemli bir rol oynadığı belirtilmiştir. “*Maddi olarak zaten sıkıntılarımız vardı. Bir de federasyondan kesintiler oldu, ödenek ödenmedi, mesela maaş verilmedi... Biz de ebeveynler olarak kendi cebimizden karşıladık. Ama... Yetmedik...*” (Eren).

Spor yaralanması: Çocukların yaşadığı sakatlıkların, gelecekte boks yapma ile ilgili karar alırken sporcuyu etkileyebileceği ifade edilmiştir. “*Mesela bir maçında... Bileğinden hafif bir sakatlık yaşamıştı. Bir ay antrenman yapamadı... Tekrar başlarsam aynı acıyı çeker miyim korkusu oluştu.*” (Tekin).

EBEVEYNİN ÖNERİLERİ

Sporcunun gelişiminin desteklenmesi: Sadece sportif performans değil, ebeveynlerin çocuklarının gelişimine de odaklanması gerektiği vurgulanmıştır. Selçuk belirtiyor: “*Ailelerin destek olmaları gerekir. Çocuğunun bu sporda büyük bir şampiyon olması için değil de çocukların gelişimi için...*”

Bilinçli antrenörler ile çalışma: Bilinçli antrenörlerle çalışmanın önemli olduğu ifade edilmiştir. “*Bilinçli antrenörler ile çalışılırsa sakatlık daha azdır.*” (Eren).

Boks sporuna önem verilmesi: Özellikle devletin bu branşa destek sağlaması gerektiği vurgulanmıştır “*...Kimse boksa veya judoya önem vermiyor. Bir futbol bir de güreş... Türkiye'nin millî sporu bunlar.*” (Ali).

Maddi destek sağlanması: Tekin düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: “*Maddi yönden de mesela her maça giderken destek aramak zorunda kalıyoruz. Otel paramızdır, yol ve malzeme paramızdır... Bunlar desteklenmiş olsa tek bir şeye yöneliriz yani.*” (Tekin).

Spor hekimliğine önem verilmesi: Sporcuların sağlığı ve geleceği için spor hekimliğine önem verilmesi gerektiği belirtilmiştir. “*Mesela sporcu hastanesi kurulsun... Spor hekimleri olmuş olsa... Çok az mesela, spor hekimliğimiz her yerde yok.*” (Tekin).

Adil spor ortamı: Adil bir spor ortamı oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir. “*Federasyondaki şu hak yemenin önüne geçilsin, adam kayırmacılık bırakılsın.*” (Hazal).

Kız çocuklarına destek: “...Çok aşırı destek verilmesi gerekiyor, özellikle kız çocuklarına mesela bu yönde destek verilmesi gerekiyor.” (Tekin).

TARTIŞMA

Genç sporcuların boksa katılımı ile ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen veriler 7 tema altında toplanmıştır. Ortaya çıkan bu temalar; sporcuların boksa başlama nedenleri, boksun faydaları, boksa katılımı ve sürdürmeyi sağlayan faktörler, ebeveynin beklentileri, ebeveynin endişeleri, boksa katılımı ve sürdürmeyi engelleyen faktörler ve ebeveynin önerileri temalarıdır.

Bu araştırmada ortaya çıkan 1. tema, sporcuların boksa başlama nedenleridir. Ebeveynlerin ifadelerine göre genç boksörler çeşitli nedenlerle boksa başlamaktadırlar. Sporcuların sağlıklı olmak, kendilerini daha iyi savunmak ya da psikolojik ve sosyal açıdan bazı kazanımlar elde etmek için boksa başladıkları belirlenmiştir. Psikososyal gelişim sürecinde, sporun bireylere birçok yönden katkı sağladığı bilimsel bir gerçektir.¹⁶ Antrenörler, bireylerin spora yönelme ve spor yapmayı sürdürme nedenlerindeki farklılıkların bilincinde olmalı, spora yeni başlayacak çocuklar ile onların ebeveynlerinin gerekçelerini tespit etmeli ve bu doğrultuda uygun davranışlar sergilemelidir.

Katılımcılar tarafından ifade edilen 2. tema ise boksun faydalarıdır. Ebeveynler boksa katılım sonucunda, çocuklarının birçok yönden gelişim gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılara göre boks yapmak, eğitim ve bilişsel fonksiyonlar gibi zihinsel süreçleri olumlu olarak etkiler. Bu alandaki çalışmalara göre de fiziksel olarak aktif olmak bilişsel ve akademik performansa katkı sağlamaktadır.¹⁷ Fakat bu bilimsel gerçeğin aksine araştırmalara göre bazı aileler, okulda başarısız olma ihtimali nedeni ile çocuklarının spora katılımını sonlandırmaktadır.² Bu nedenle spora katılımın okul başarısını düşüreceği yönündeki yanlış ebeveyn algısının önüne geçilmelidir. Antrenörler, sporcularının sportif anlamdaki gelişimini sağlarken onların okul başarısı için de gerekli uygulamaları (okul durumunu takip etme, öğretmenler ile iletişim kurma, sporcuyu ders çalışmaya teş-

vik etme vb.) yapmalıdırlar. Ebeveynlerin diğer ifadelerine göre ise boksa katılım sonucu sporcular daha ahlaklı, saygın, disiplinli, kararlı ve sosyal olmaktadır. Ayrıca sporunun kendi davranışlarını düzenleyebilmesi konusunda da boksun faydalı olduğu ifade edilmiştir. Bu bulgulara göre birçok sporda olduğu gibi boks sporunun da sporcuların psikososyal becerilerine katkı sağladığı söylenebilir. Her ne kadar boks sporunun yapısında olan rakibe yumruk atma ve nakavt etmeye çalışma gibi unsurların olimpik ruha aykırı olduğu belirtilse de bu araştırma sonuçlarına göre boksa katılım psikolojik ve sosyal açıdan birçok fayda sağlamaktadır.¹⁰

Araştırmada ortaya çıkan 3. tema, boksa katılımı ve sürdürmeyi sağlayan faktörlerdir. Ebeveynlerin ifadelerine göre ailenin sporcuları desteklemesi, antrenörlerin olumlu davranışı, sporcunun çevresindekilerden takdir görmesi, diğer sporcuların olumlu davranışları ve takımda iyi sporcuların bulunması gibi etmenler sporcuların boksa katılımını ve bu spora devam etmelerini sağlamaktadır. Bu konu ile ilgili yapılmış olan çalışmalara göre de sporcuların ebeveynlerinin, antrenörlerinin ve takımdaki diğer sporcuların davranışları sporculara birçok yönden etki etmektedir.¹⁸⁻²⁴ Bu bağlamda bu araştırmanın bulguları, spor alanında bu konu üzerine yapılan araştırmalar ile örtüşmektedir. Ebeveynlerin diğer ifadeleri incelendiğinde, antrenmanlara katılan başarılı boksörlerin diğer sporcuları özendirdiği ve böylece boksa katılımın arttığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda, boks kulüplerindeki başarılı sporcuların daha görünür kılınması veya başarılı boksörlerin ulusal boks federasyonu tarafından tanıtılması ile sporcuların bu branştaki devamlılığının sağlanacağı söylenebilir.

Görüşmelerde ortaya çıkan 4. tema, ebeveynlerin beklentilerini içermektedir. Bu tema incelendiğinde, çocuklarının boks yapmasına yönelik ebeveynlerin çeşitli beklentilerinin olduğu görülmektedir. Ebeveynler, çocuklarının çevresine katkı sağlamalarını, kötü alışkanlıklardan uzak durmalarını, daha ahlaklı olmalarını ve sportif başarı elde etmelerini beklemektedirler. Genç boksörlerin ebeveynleri, onların ileride kendileri gibi başarılı sporcular yetiştirmesini ve kardeşlerine yardımcı olmalarını beklemektedirler. Yani ebeveynler, çocuklarının boksa katılımı neticesinde olumlu davranışlar

öğrenmelerini ve iyi insanlar olmalarını beklemektedir. Bu araştırmanın bulguları, önceden yapılan çalışmalar ile paralellik göstermektedir. Örneğin ebeveynler, çocuklarının spora katılımları neticesinde yenme yenilme duygusunu öğrenmeleri, rekabet duygusunu geliştirmeleri, öfke kontrolünü sağlayabilmeleri, kötü alışkanlıklardan uzak durmaları, disiplinli ve sorumluluk sahibi olmaları gibi psikososyal kazanımlar elde etmelerini beklemektedirler.¹ Bu açıklamalar doğrultusunda, boks sporunun tanıtıldığı tüm resim, şekil, grafik vb. materyallerde çocukların boks katılımları ile ebeveynlerin bu beklentilerinin karşılanacağı vurgulanabilir. Böylece daha çok sporcu ve ebeveynin boksaya yönelik olumlu tutum geliştirilmesi ve boksaya katılımının artırılması sağlanabilir.

Bu çalışmada elde edilen 5. tema, ebeveynlerin endişeleri temasıdır. Ebeveynler, çocuklarının boksaya katılımı konusunda bazı endişeleri olduğunu vurgulamıştır. Bu endişeler; maddi endişeler, sporcuların hakkının yenmesi, hak ettiğini alamaması ve spor yaralanmaları başlıkları altında ele alınmıştır. Boks federasyonunun uygulamaları ya da maçlarda hakemlerin aldığı kararlar ile sporcuların hakkının yenildiği ifade edilmiştir. Sporcuların hakkının yenilmesi konusunda ifade edilenler, boks federasyonu yetkilileri tarafından dikkate alınmalı ve gerekli uygulamalar yapılmalıdır. Yukarıda belirtildiği gibi ebeveynlerin endişelerinden biri de sporcuların yaralanma ihtimalidir. Boksun aşırı şiddet içerdiğini ve yaralanmaya neden olduğunu ifade eden bazı araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırmalar, boksun yumruk atmaya dayalı olduğunu, sporcuların birbirini nakavt etmeye çalıştıklarını ve boks yaparken çocukların zarar görebileceklerini belirtmektedir. Ayrıca ifade edilen bu sağlık riskleri nedeni ile boksun olimpik ruha aykırı olduğu da vurgulanmaktadır.^{9,10} Öte yandan bokstaki yaralanmaların böylesine ciddi olmadığını belirten araştırmalar da bulunmaktadır.¹¹ Dahası boksta kullanılan kasklar ve ağızlıkların yaralanmaları engellemede oldukça etkili olduğu, bu ekipmanların boks sporundaki kullanıldığı amaçla Amerikan futbolu, motor sporları ve buz hokeyi gibi sporlarda da aynı şekilde yaralanmaları engellemek amacıyla kullanıldığı belirtilmiştir.^{25,26} Görüldüğü gibi bu konuda farklı bulgular bulunmaktadır. Bu bağlamda, boks branşında yaralanmaların oluşmasını engellemek için

yapılan tüm uygulamalar, kullanılan tüm ekipmanlar ve sporcuların sağlıklarını korumak amacıyla oluşturulan boks kuralları sporcular, ebeveynler ve tüm kamuoyuna ayrıntılı olarak açıklanarak bireylerin bu konuda bilgilenmesi sağlanmalıdır.

Bu çalışmada elde edilen 6. tema boksaya katılımı ve sürdürmeyi engelleyen faktörlerdir. Boksaya katılımı ve sürdürmeyi engelleyen bazı faktörlerin, ebeveynlerin endişeleri ile örtüştüğü görülmektedir. Örneğin ebeveynlerin endişeler kapsamında ifade ettiği, çocuklarının hakkının yenmesi ve yaralanmalar konuları, boksaya katılımı ve sürdürmeyi engelleyen faktörler olarak da ifade edilmiştir. Günümüzde birçok alanda sıklıkla karşılaşılan ve meşru olmayan bir durum olan kayırmacılık olgusu, spor alanında da çeşitli şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Örneğin çok sık değişen oyun kurallarına alışamayan hakemlerin de bazen maç içerisinde hata yaptıkları ve böylece sporcuların haksızlığa uğradıkları ifade edilmiştir. Hatta bazı sporculara göre hakemler veya federasyon yetkilileri kasıtlı olarak kayırmacılık yapmaktadır.²⁷ Ebeveynlere göre çocuklarının boksaya katılımını ve devamlılıklarını engelleyen bir başka unsur da çocukların yaralanma ihtimalidir. Bu konuda antrenörler önlem alabilirler. Örneğin bazı antrenörler, boksaya katılımı engelleyebilecek faktörleri ortadan kaldırmak ve bireylerin bu spordaki devamlılığını sağlamak için kask ve bandaj kullanımına dikkat etmekte, sporcuların ebeveynleri ile sürekli iletişim kurmakta, boks sevmeleri için ebeveynleri antrenmanlara davet etmekte, onlarla detaylı bilgi paylaşmakta ve sporculara deneme antrenmanları yaptırarak boksun uygun bir spor olduğunu göstermektedirler.³ Benzer uygulamalar ile bireylerin spora katılımı artırılabilir ve ebeveynlerin boksaya yönelik olumlu tutuma sahip olmaları sağlanabilir.

SONUÇ

Bu çalışma kapsamında, sporcuların ebeveynleri ile yapılan görüşmeler sonucunda 7 tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar; “sporcuların boksaya başlama nedenleri”, “boksun faydaları”, “boksaya katılımı ve sürdürmeyi artıran faktörler”, “ebeveynin beklentileri”, “ebeveynin endişeleri”, “boksaya katılımı ve sürdürmeyi engelleyen faktörler” ve “ailenin önerileri”dir.

Bu araştırmanın sonuçları göz önüne alınarak bazı öneriler sunulabilir. Bu öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Antrenörler, spor psikologları, spor yöneticileri ve boks federasyonu yetkileri, bu araştırmadan elde edilen sonuçları dikkatle incelemeli ve sonuçlar doğrultusunda gerekli olan uygulamaları yapmalıdır. Böylece en başta genç boksörler ve onların ebeveynleri olmak üzere boks sporundaki bireylere en ideal spor deneyimleri sunulabilir.

- Antrenörler, spor yöneticileri ve spor psikologları, sporcuların boksa katılım nedenlerini ve ebeveynlerin çocuklarını boksa gönderme gerekçelerini tespit ederek, bu doğrultuda uygun şekilde davranmalıdır.

- Antrenörler, spor yöneticileri ve spor psikologları, boksa katılımı sağlayan ve engelleyen faktörleri dikkate alarak bu doğrultuda gerekli uygulamaları yapmalıdır.

- İnsanlar, boksun faydaları konusunda bilgilendirilmelidir.

- Boksta ortaya çıkabilecek yaralanmaların engellenmesi ve hijyenik bir ortamda boks yapılması amacıyla gerçekleştirilen tüm uygulamalar hakkında insanlar bilgilendirilmelidir.

- Spor hekimliğine önem verilmelidir.

- Boks federasyonu bünyesinde gerçekleştirilen sporcu seçimleri, hakem uygulamaları ve kural değişiklikleri gibi tüm uygulamalar en şeffaf şekilde yapılmalıdır.

- Hakemler, boks antrenörleri, sporcular ve ebeveynler güncel boks kuralları hakkında bilgilendirilerek değişen kuralları kolaylıkla takip etmeleri ve öğrenmeleri sağlanmalıdır.

- Boks antrenörleri bilinçlendirilmelidir. Antrenörlere, “sporda toplumsal cinsiyet”, “sporculara adil davranılması” ve “sporunun optimal gelişiminin göz önünde bulundurulması” gibi konularda eğitim imkânı sağlanmalıdır.

- Boks yapan kız çocukları/kadınlar desteklenmelidir. Erkeklerin ve kadınların eşit olarak ve en

ideal şekilde boks deneyimi sağlaması için gerekli uygulamalar yapılmalıdır. Antrenörler, yöneticiler, sporcular ve ebeveynler için bu konuda eğitimler planlanmalıdır.

- Antrenörlerin ve takımdaki diğer sporcuların olumlu davranışlar sergilemesi sağlanmalıdır.

- Sadece sportif başarı değil, boks yapan gençlerin olumlu gelişim sağlamaları da dikkate alınmalıdır.

İleride yapılması planlanan çalışmalar, bu araştırmada belirtilen sorunlar için uygulanabilecek çözümlere odaklanabilir. Böylece spor alanındaki bireylerin bu uygulamalardan faydalanması sağlanabilir. Bu çalışma ebeveynlerin perspektifinden gerçekleştirilmiştir. Sporcuların deneyimleri, kendi perspektiflerinden incelenebilir. Bu araştırma, boks sporu özelinde gerçekleştirildiği için diğer branşlardaki sporcuların deneyimleri de incelenebilir. Son olarak bu araştırmada, veri toplama yöntemi olarak bireysel görüşme tercih edilmiştir. İleride yapılacak araştırmalarda, gözlem veya doküman analizi gibi farklı yöntemler kullanılabilir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

***Fikir/Kavram:** İhsan Sarı, Ümmühan Bulut; **Tasarım:** İhsan Sarı; **Denetleme/Danışmanlık:** İhsan Sarı; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Ümmühan Bulut; **Analiz ve/veya Yorum:** İhsan Sarı, Ümmühan Bulut; **Kaynak Taraması:** İhsan Sarı, Ümmühan Bulut; **Makalenin Yazımı:** İhsan Sarı, Ümmühan Bulut; **Eleştirel İnceleme:** İhsan Sarı, Ümmühan Bulut; **Malzemeler:** İhsan Sarı, Ümmühan Bulut.*

KAYNAKLAR

1. Çolakoğlu FF, Akköse HN, Tekkurşun Demir G. Ebeveynlerin çocuklarını eskrim sporuna yönlendirmeye nedenleri [Parents' reasons for guiding their children to fencing]. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2020;14(3):331-44. [Link]
2. Pehlivan Z. Okullararası spor yarışmalarına katılanların sporu bırakma ve devam etme nedenleri [The reasons of dropout and continuation to sports of the participants of interschools sports competitions]. *Hacettepe Journal of Sports Sciences*. 2013;24(3):209-25. [Link]
3. Sarı İ, Bulut Ü. Boks antrenörlerinin perspektifinden sporcular ve ebeveynlerin boksa yönelik tutumları [Athletes' and their parents' attitudes towards boxing from boxing coaches' perspective]. *Sportmetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*. 2021;19(2):135-55. [Link]
4. Bingöl O. Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık [The fact of gender and womanhood in Turkey]. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 2014;16(Özel Sayı 1):108-14. [Crossref]
5. Avcı ÖH, Koç M, Bayar Ö. Zülfü Livaneli'nin Mutluluk romanı karakterlerinin toplumsal cinsiyet bağlamında incelenmesi [Analysis of the fictitious characters of Zülfü Livaneli's novel "Bliss" in terms of gender]. *İnsan ve İnsan*. 2016; 3(8):5-31. [Crossref]
6. Emir E, Karaçam MŞ, Koca C. Kadın boksörler: boks ringinde ve ringin dışında sürekli eldiven giymek [Women boxers: Keeping the gloves on in and out of the boxing ring]. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*. 2015;26(4):136-53. [Crossref]
7. Findler P. Should kids play (American) football? *Journal of the Philosophy of Sport*. 2015; 42(3):443-62. [Crossref]
8. Omalu B. *Truth Doesn't Have a Side: My Alarming Discovery about the Danger of Contact Sports*. 1st ed. Grand Rapids, MI: Zondervan; 2017.
9. Purcell LK, Leblanc CM; Canadian Paediatric Society, Healthy Active Living and Sports Medicine Committee, and American Academy of Pediatrics, Council on Sports Medicine and Fitness. Boxing participation by children and adolescents: A joint statement with the American Academy of Pediatrics. *Paediatr Child Health*. 2012;17(1):39-40. [PubMed] [PMC]
10. Torres CR, Parry J. Boxing and the youth olympic games. *Diagoras: International Academic Journal on Olympic Studies*. 2017;1:169-90. [Link]
11. Siewe J, Rudat J, Zarghooni K, Sobottke R, Eysel P, Herren C, et al. Injuries in competitive boxing. A prospective study. *Int J Sports Med*. 2015;36(3):249-53. [Crossref] [PubMed]
12. Arastaman G, Öztürk Fidan İ, Fidan T. Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: kuramsal bir inceleme [Validity and reliability in qualitative research: a theoretical analysis]. *YYU Journal of Education Faculty*. 2018;15(1):37-75. [Crossref]
13. Shenton AK. Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*. 2004;22(2):63-75. [Crossref]
14. Guba EG. Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *Educational Technology Research and Development*. 1981;29(2): 75-91. [Crossref]
15. Lincoln YS, Guba EG. But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. *New Directions for Program Evaluation*. 1986;30:73-84. [Crossref]
16. Küçük V, Koç H. Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi [Relationship between human and sports in psychosocial development process]. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2004;10. [Link]
17. Donnelly JE, Hillman CH, Castelli D, Etnier JL, Lee S, Tomporowski P, et al. Physical activity, fitness, cognitive function, and academic achievement in children: a systematic review. *Med Sci Sports Exerc*. 2016;48(6):1197-222. [Crossref] [PubMed] [PMC]
18. Kolayış H, Sarı İ, Çelik N. Parent-initiated motivational climate and self-determined motivation in youth sport: How should parents behave to keep their child in sport? *Kinesiology*. 2017;49(2):217-24. [Crossref]
19. Sarı İ, Şahin D. Sporunun ailesi kene gibi zararlı mı kale gibi güvenli mi antrenörlerin sporcuların ailesine yönelik metaforik algıları [Is athlete's parent harmful like a tick or safe like a castle? Metaphoric perceptions of coaches towards athletes' parents]. *Türkiye Klinikleri J Sports Sci*. 2021;13(1):110-23. [Crossref]
20. Reynders B, Vansteenkiste M, Van Puyenbroeck S, Aelterman N, De Backer M, Delrue J, et al. Coaching the coach: Intervention effects on need-supportive coaching behavior and athlete motivation and engagement. *Psychology of Sport and Exercise*. 2019;43:288-300. [Crossref]
21. Sarı İ, Deryahanoğlu G. Sporcularda ahlaktan uzaklaşmanın güdüsel iklim ve sporcuların önem verdikleri özellikler ile ilişkisi [The relationship of athletes' moral disengagement to perceived motivational climate and valued goals]. *Sportmetre*. 2019;17(4):91-104. [Crossref]
22. Sarı İ, Köleli NY. Antrenör kaynaklı destekleyici ve kısıtlayıcı güdüsel iklimin sporcuların tükenmişlik ve ahlaki karar alma tutumları ile ilişkisi [The relationship of coach-created empowering and disempowering motivational climate to athletes' burnout and moral decision-making]. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*. 2020;31(2):69-82. [Crossref]
23. Sarı İ. Antrenörden algılanan özerklik desteği ve sporcuların özerk güdülenmesi arasındaki ilişki: bir meta-analiz çalışması [The relationship between perceived autonomy support from the coach and athletes' autonomous motivation: a metaanalytic research]. *Sportmetre*. 2019;17(2): 110-25. [Crossref]
24. Hein V, Jösaar H. How perceived autonomy support from adults and peer motivational climate are related with self-determined motivation among young athletes. *Int J Sport Exerc Psychol*. 2015;13(3):193-204. [Crossref]
25. Arslan AS. Sporda koruyucu ekipman ve bandajlama [Preventive equipment and taping in sports]. *Spor Hekimliği Dergisi*. 2013;48:25-34. [Link]
26. Ergen E. Spor yaralanmalarından korunma [Protection from sports injuries]. *Dirim*. 2002;77(1):6-13. [Link]
27. Kavasoğlu İ, Özer U, Yenel İF. Sporda favorizm: mücadele sporları üzerine bir inceleme [Favoritism in sports: an investigation on combat sports]. *Ankara Üniv Spor Bil Fak*. 2016; 14(2):199-211. [Crossref]